

2014 február Kerekasztal

Megosztott társadalom, megosztott kultúra – Radnóti Sándor, Ungváry Rudolf és Vásárhelyi Mária kerekasztal-beszélgetése, moderátor Pikó András

Pikó András Végtelenen kettészakított-e a magyar kultúra? Lehet-e átjárás a két oldal között?

Radnóti Sándor A népi-urbánus megosztottság, ahogyan akkor nevezték, a XX. század harmincas éveiben azt jelentette, hogy mind a két oldalon kulturális értékek álltak. Németh László enyhén szólva nem volt műveletlenebb, mint bárki az urbánus táborban. Ma nem látok egymással szemben álló, de kulturálisan egyenrangú vagy akár csak összemérhető értékeket. Itt van a Magyar Művészeti Akadémia, amelyet az új alaptörvény önkényesen egyenrangúvá tett a Magyar Tudományos Akadémiával. Legyen bármi a véleményünk az Akadémiáról, de mégiscsak egy tekintélyes intézmény, amelynek sokszorosán ellenőrzött, ellenőrizhető felvételi rendje van és így tovább... Megnéztem a Magyar Művészeti Akadémia tagjainak a névsorát, majdnem háromszáz tagja van. Érdekes, hogy a levelező tagok jóval kevesebben vannak, mint a rendes tagok... Lehet engem mindenféle elfogultsággal vádolni, de hát mégiscsak ötven éve foglalkozom magyar kultúrával. A nagyjából háromszáz tagból kétszáznak a nevét sem hallottam soha. Mondom, lehet, hogy elfogult vagyok, és akkor joggal csak szátötvennek a nevét nem ismerem, de hát az is elég tetemes szám. Ha a kultúrát értéknek tekintjük, és nem egyszerűen csak szociológiai leírásának, annak, hogy kik a kultúrmunkások ma Magyarországon, akkor itt összemérhetetlen mennyiségek állnak egymással szemben. Hozzá kell tennem, hogy a mai magyar kultúrpolitikának az irányítói, a politika, a kultúra leértékelésének részeseiként kivált jelentéktelen figurák. Az utóbbi négy évben igazán jelentős szerepet játszóik közül Kerényi Imre és Fekete György ide tartozik. Szócs Géza nem, mert valaha valóban jelentős költő volt, de egy kalandor, egyetlen szavát sem lehetett komolyan venni.

Pikó Megakadt bennem a levegő, mert ezt az értékelvű egyensúlytalanságot, amiről Radnóti Sándor beszélt, nem illik – talán nem is lehet – szóvá tenni. Hogy tehát a jobboldalon nincs annyi érték, mint a baloldalon. Ungváry Rudolfot kérdezem. Ő az Orbán-rendszert mutálódott fasizmusnak írja le. Ennek a logikája megengedné-e, hogy mást csináljon a kulturális életben, mint amit most tapasztalunk?

Ungváry Rudolf Nem engedi meg. Szükségszerűvé teszi, hogy a kulturális élet olyan legyen, amilyen, de tegyük hozzá, hogy ez a hivatalos kulturális életre vonatkozik. Ugyanis valójában nem kulturális megosztottság van, legalábbis abban az értelemben nem, mint ahogyan ez itt felmerült. A kultúrában mindig volt megosztottság, például a realista és a nonfiguratív tendenciák, a giccsfestők és az elmélyültebb festők között. Nem szükségképpen politikai megosztottság volt, bár mögötte kulturális és eszmei hátterek húzódtak meg. Ma a megosztottság politikai és

politikai-kulturális, azaz nem realisták állnak szemben látszólag nonfiguratívakkal, nem giccs-örök a szó hagyományos értelmében vett magas művészetet művelőkkel. Hatalomra került egy a demokráciát felszámoló politikai rendszer. Ezek folyton megújuló kísérletek, amióta a demokrácia létezik. A korszellem sajátos hullámváltozása következtében most egy jobboldalias – tehát fasisztoid típusú – demokráciafelszámolás zajlik, ennek következtében mobilizálódik a társadalmi szétszakítottság, amely szándékosan politikai kezdeményezésre születik meg. A fasiszta Németország létrejötte előtt, a német weimari világban a demokratikus állapotok következtében a kultúra politikailag nem volt befolyásolva, ennek következtében nagyon különböző festőművészeti és irodalmi irányzatok éltek egymás mellett. Amint megtörtént a hatalomátvétel és a gleischaltolás, gyakorlatilag ez a sokszínűség szűnt meg. Az igazi szembenállás, ha ezt kulturális szempontból nézzük, a kultúrát művelők és a kultúrát csak politikai értelemben művelők között áll fenn, ahogy manapság a politikai szembenállás sem jobb- és baloldal, liberalizmus és konzervativizmus között van, hanem a demokráciát igenlők és a demokráciát elutasítók között. Ebből a szempontból nagyjából mindegy is, hogy milyenek az arányok, mert a hatalom koncentrációja és ereje olyan nagy, hogy meghatározza a nagyságát a kultúrát csak politikai értelemben művelőknek, és meghatározza azoknak a nagyságát is, akik a demokráciát elvetik.

Pikó Tanúi vagyunk, hogyan írja, íratja át a hatalom a kulturális kánont. Ez lehetetlenné teszi, hogy minden politikai különbözőségünk ellenére azért ugyanannak a kultúrának a részeseiként tekintsünk egymásra, hogy közösnek érezzük a hagyományainkat, hogy például ugyanazokat a verseket tartsuk jónak, megkerülhetetlen nemzeti kincsünknek.

Vásárhelyi Mária Az önmagában nem baj, ha nem ugyanazt a verset tartjuk jó versnek. Itt azzal van baj...

Pikó Azzal, hogy kit tartunk benn a kultúrában, és kit zárunk ki?

Vásárhelyi Rég nem a kultúráról szól ez a történet, a kultúra csak eszköz arra, hogy az ideológiai harcot közvetítse és elmélyítse. Ez a folyamat nem most indult el. A XIX. század végén, a XX. század elején ugyanazon az útszélen, minősíthetetlen stílusban beszéltek a jobboldali sajtóban a liberálisokról meg a baloldaliakról, ahogy most teszik. 1996 óta is ez folyik, csak nem figyeltünk rá. A parlamentben akkor Torgyán József lehazaárulóztta Esterházy Pétert és Petri Györgyöt a Kossuth-díjuk kapcsán. Kérdést intézett az akkori oktatási miniszterhez, Magyar Bálinthoz, hogyan lehet, hogy ilyen hazaáruló művészek Kossuth-díjat kapnak. Magyar Bálint válaszolt, de azt nemcsak Torgyán József, hanem a Fidesz sem fogadta el. Én innen datálom ezt a mai történetet. Anélkül, hogy „elmúltnyolc éveznék”, 2002 és 2010 között nem igazán történt ez ellen semmi, tulajdonképpen egy laissez faire politika folyt. Példaként említem a Terror Házát. Nekem nem az a bajom, hogy a Terror Háza létezik, nekem az a bajom, hogy 2002 és 2010 között fajlagosan a legtöbb állami támogatást kiérdemlő közintézmény volt. Ugyanígy említhetném, hogy 2009-ben a Bajnai-kormány annak a XX. századi történelmi kutatóintézetnek szavazott meg csaknem egymilliárd forintos támogatást a nemzeti emlékezet karbantartására, amely intézmény azokat a történelmi hazugságokat sulykolja, amelyeken most fel vagyunk háborodva, amelyekről el vagyunk képedve. Ha a 2014 utáni korszakról beszélünk: csak a minőség és a teljesítmény lehet a mérce. Nem gondolom, hogy bárkit ki kellene rekeszteni, de csak politikai okokból, megfontolásokból támogatni – az mindig rossz. A másik kérdés, hogy mit lehet kezdeni a megosztottsággal. Közvélemény-kutatással foglalkozom, és nagyon szomorúan regisztrálok, hogy ez a kulturális megosztottság, a nemzeti emlékezetnek a teljes átírása, a felelősség-hárítás, a magyar történelem teljes meghamisítása olyan mélyen beivódott, és olyan megerősítést kapott a magyar társadalomban az elmúlt 10–15 évben, amit csak nagyon nehéz és hosszú, szívós munkával lehet majd valahogy helyrebillenteni. Mert nyilván sokkal kényelmesebb az embereknek a hatékony propaganda nyomán elhinniük, hogy semmiért nem vagyunk felelősek, ami velünk történt, hogy mi mindig a történelem áldozatai voltunk, hogy rajtunk csak úgy átment

a történelem. A magyar társadalom kétharmada azt gondolja, hogy a magyarságnak semmi köze nincs ahhoz, ami itt a zsidókkal a holokauszt idején történt. Meg vannak róla győződve, hogy a Tanácsköztársaságnak több tízezer áldozata volt. Vég nélkül sorolhatnám.

Pikó A konferencia előadói arról beszéltek, hogy a balliberális oldal kulturális politikája politikai értelemben távolságtartó és színvak, semleges, értékelvű, minőségi szempontú, szociális és társadalmi szempontokat is figyelembe vesz. Vásárhelyi Mária is azt mondja, hogy nem kell ki-rekeszteni senkit, a minőség számíton. De már annyiszor hallottuk a jobboldalról, hogy a szakértelm bolsevista trükk. Most majd a minőség is azzá válik. Elég lesz, ha tényleg csak a minőség számít?

Radnóti Az államnak nyilvánvalóan kulturális mecénásnak kell lennie, és ugyanakkor értéksemlegesnek. Hadd kanyarodjak vissza az első válaszomhoz. Azt mondtam, hogy a Magyar Művészeti Akadémia háromszáz tagjából kétszázat nem ismerek, százat ismerek, közülük 12-13-at becsülök is. Azért Oravecz Imre, Bukta Imre ott van, hogy csak az Imréket mondjam. Tehát akad az MMA-ban is néhány jelentős ember, aki ilyen-olyan okokból tag. Tartok tőle, hogy elsősorban anyagi okokból, ami egyben minősíti a magyar művész anyagi helyzetét, mert 100-150 ezer forintról van szó egy hónapban, ezért hallgat, s őrzi az abszurd akadémiai tagságot. De ha már kultúráról van szó, hajlunk arra, hogy csak művészetről beszéljünk, de a kultúrának legalább annyira része a tudomány is. Ott meg azt látjuk, hogy a Magyar Tudományos Akadémia tudományügyi minisztériumként kezd funkcionálni, és ugyanolyan centralizáló szerepet tölt be az elmúlt három évben, mint egy minisztérium. Az Akadémia organizációs átépítése jelzi ezt. Az Orbán-rendszer kisebb-nagyobb piramisainak a csúcsán ott ülnek a mindent elintéző első emberek. Pálinkás József, az elnök, ül a tudományos piramis csúcsán, és kézi vezérléssel irányít. Az akadémiai intézetek átalakításában meg az intézeti igazgatónak a jelentősége, súlya egy osztályvezetőjére csökkent.

Pikó A mai jobboldali médiatúlsúly kérdezteti velem: meg kellett volna-e a baloldalnak csinálnia a saját médiáját, vagy sem? A baloldal azt mondja, hogy a kulturális politikája befogadó, értéksemleges, átlátható, de képtelen ledolgozni azt a hátrányt, amit a jobboldal kormányon és ellenzékben is magának megteremtett, megteremt. Teljes kulturális intézményrendszert épített ki, beleértve a médiát is, amivel a baloldal most nem rendelkezik. Ezt az előnyt is kihasználva a jobboldal kormányon mindig jobbra tolja egy kicsit a közgondolkodást, és kiépíti a saját intézményrendszerét, mi meg árkot temetünk, és tiszteljük a kialakult status quót. Aztán kezdődik minden előlről, de meddig lehet ezt így csinálni, hogy ez az oldal civilizációs okokból megpróbál „jófiú” lenni?

Ungváry Minden olyan kísérlet, amely a demokráciát akarja felváltani, ideológián alapul. Ami ma Magyarországon van, az nem pusztán hatalommegragadási, hatalommegtartási vagy vagyonsodási típusú törekvés, hanem kifejezetten egy eszmeiség, a demokráciaellenesség következménye. Ezért ez a kialakult politikai rendszer, amely ugyanakkor megőrzi a demokrácia látszatát, egyetlen helyen feslik föl, ez pedig a kultúra területe, azon belül is például a történelem birtokbavétele. Mindezt tudva, arról beszélni, hogy mit tehet politikai értelemben a baloldal, számomra, legnagyobb sajnálatomra, okafogyott. Egy ilyen rendszert ugyanis választások útján, legalábbis rövid távon nem lehet föl váltani. Ugyanakkor ez a rendszer – ahogyan Perón berendezkedése Argentínában – azzal, hogy fenntartja a demokrácia látszatát, bizonyos mozgásteret is teremt. Ennek nincs különösebb hatóereje, de a túlélést esetleg biztosítja. Csak arról lehet szó, hogy ilyen körülmények között öt-tíz-húsz évig éppen mit tehetnek azok, akik ebbe a rendszerbe nem tagolódnak be. Más kérdés itt számomra nem vetődik fel.

Pikó Mit értsünk azon, hogy választások útján, rövid távon nem lehet legyőzni?

Ungváry Azt, amit mondtam. Nem lehet. 2014-ben sem és valószínűleg 2018-ban sem. Ameddig ez a rendszer saját magától nem rohad meg, vagy a benne levő irracionális készletek következtében nem kezd el egyenes irányban a fal felé szaladni, esetleg hosszú évtizedek lassú, szerves fejlődése következtében át nem lényegül valahogy, addig választások útján leváltani nem lehet.

Pikó Ha így van, akkor mi a döntési felelőssége a művészeknek, a tudósoknak, a kutatóknak, mint egyénnek, a rendszerrel kapcsolatban? Kell-e többet várnunk annál, mint amit egy filmrendező mondott: „addig, amíg filmre adnak pénzt, az ördögtől is elfogadom”, vagy reális a másik álláspont, a rezisztencia, bármilyen mértékű legyen is az? És ismét itt a dilemma: a kultúra műveléséhez is kell anyagi forrás, intézményrendszer, talán média is, amelyek tekintetében óriási hátránya ennek az oldalnak, ugyanakkor a hátrány gyors ledolgozására csak olyan eszközöket tudnék felsorolni, amelyekről irtózom. Így aztán erős is az a látszat, ha látszat, hogy a jobboldal ideológiájának, politikájának társadalmi beágyazottsága, civil társadalmi környezete sokkal mélyebb és jobb, mint a baloldalé. Hogyan lehet ez?

Vásárhelyi Újra mondom: szerintem csak látszólag beszélünk kultúráról. A kultúra eszközzé silányult a mai hatalom kezében, semmi köze nincs az értékhez, néha persze belecsöppen egyik értékes alkotó is, ami csak véletlen. Ugyanúgy, ahogy a hitleri Harmadik Birodalomban, a kultúra eszközzé, katalizátorrá válik, amin keresztül az ideológia kifejeződik, és teljesen mindegy a minősége. A minőség, a tehetség felbukkanása véletlen, mert nem ez a cél, nem ezért van. Azért van, hogy közvetítse az ideológiai, politikai üzeneteket. Nekünk teljesen más keretben kell gondolkodnunk.

Pikó Mi más keretben értelmezzük a kultúrát, ők nem. Ha majd egyszer nem lesznek kormányon, akkor visszamennek a saját intézményeikbe, és onnan lőnek. Ezt láttuk médiában.

Vásárhelyi A médiával kapcsolatban kiforrott koncepció kellene, mert az nagy probléma, hogy egy ilyen kis piacon az értékes vagy érték közvetítő média se tud megélni állami mecenatúra, támogatás nélkül. Ám nekünk nem ahhoz kell mindent viszonyítanunk, hogy mit csinál vagy mit fog csinálni a jobboldal, hanem ahhoz, hogy mit tartunk helyesnek. Hogyan kellene megoldani, hogy a média független, sokszínű legyen, és értéket közvetítsen. Ami pedig nem közvetít értéket, nem kell támogatni. Szerintem be kell fejezni, amit 2002 és 2010 között csináltunk, hogy állandóan azt méricskéljük, mihez mit szólnak majd a másik oldalon. Nem: legyen saját értékrendünk, saját elképzelésünk arról, hogy milyen kultúrát szeretnénk, milyen kultúrátámogatást akarunk megvalósítani, és aztán azt kell felépíteni. Ami pedig azt illeti, hogyan viselkedjen a művész, hát nem tudom, autonóm módon...

Pikó Az értelmiség.

Vásárhelyi Az értelmiség, az sokkal nehezebb eset. A példát a filmrendezővel azért nem tartom igazán szerencsésnek, mert a film speciális dolog. Ott kezdődik, hogy több százmillió forint. Innentől egy filmesnek ez a helyzet a legnehezebben kezelhető, mert pénz nélkül egyszerűen nem tud létrehozni semmit. Ezért van, hogy az autonóm alkotók teljesen el vannak lehetetlenítve. Ráadásul sokan azt kérdezik: milyen művészet az, amely azzal kezdődik, hogy tegyünk le 300 millió forintot az asztalra, és akkor kezdődik az önmegvalósítás. A többi művészet könnyebb helyzetben van azzal, hogy nincsenek ilyen elképesztő anyagi igényei. Más szempontból pedig nem arról van szó, hogy a sajátjaikat jobban támogatják, a nem kormánypárti alkotók eltüntetésére, kiradírozására folyik. Ha valaki figyeli az állami médiát, mert szerintem közszolgálati nincsen, abban a magyar kultúrának, művészetnek az a része, amit mi szeretünk, nem létezik, tehát még csak nem is szidják. Nincs, eltűnt.

Pikó Valaki azt mondta nekem, hogy beszorult a gettómédiába.

Vásárhelyi Ez a gettómédia eljut mondjuk 500 ezer emberhez. A lakosság kilencven százaléka számára ezek az alkotók, ezek a művészek, ezek a tudósok gyakorlatilag nem léteznek. Mert azért azzal legyünk tisztában, hogy a legfontosabb közvetítő közeg mégiscsak a tömegmédiá.

Pikó Megint előjönnek a nagyon erős morális dilemmák. Meddig tudok együttműködni egy olyan hatalommal, amellyel nem akarok vagy nincsen kedvem együttműködni? Mennyire vállalom, hogy együttműködök aktív módon olyanokkal, akikkel eddig nem akartam együttműködni, mert azt gondoltam, hogy mint független, autonóm művész nem ez a dolgom. A méltányos, távolságtartó, transzparens kultúrpolitikának és képviselőiknek valójában nincsenek elkötelezett és aktív támogatói a magyar értelmiségen belül. Változhat ez?

Ungváry Embere válogatja.

Pikó Szóval, ha marad ez a kurzus, akkor ezek az erkölcsi, morális közéleti döntések egyre égetőbbé válnak?

Radnóti Bizonyára, de ha valami bizodalmat akarsz itt a végén tőlem kicsikarni, akkor ez nem fog sikerülni. Gondoljuk már végig, mi történt velünk az utóbbi négy évben? Folyamatosan sokkoltak bennünket. Ugye, az „ez nálunk lehetetlen” volt a kiindulópont. Aztán minden megtörtént, amit lehetetlennek tartottunk. Ehhez pedig adaptálódni kellett, ami nehezen ment. Elkezdtek mondani, hogy ez nem demokrácia, aztán a következő, a harmadik, negyedik lépésnél megint csak azt tudtuk mondani, hogy ez nem demokrácia. Mindig vissza kellett vonnunk az első állításunkat, hogy már az sem volt demokrácia. Jó, csináltak, amit csináltak, de ez még mindig demokrácia – így mentünk az újabb és újabb sokkokba. Ez pedig a kultúra és a műveltség szempontjából rendkívül romboló. Korábban elképzelhetetlen lett volna, hogy egy államtitkár azt mondja Marxról, amit ma ez a Rétvári Bence nevű ember mond, egy olyan ember, akinek szemmel láthatólag fogalma sincs, hogy miről beszél. Vagy ha van, akkor zárójelbe teszi, amit tud, és utasításra vagy nem utasításra, mondja, amit mond. Már az én valamikori marxista koromban is csak röhögtünk azokon, akik azt hitték, hogy Marxnak a zsidókérdésről írt, egyébként lángeszű írása a zsidókról szól. A tökéletes műveletlenségnek és az elképesztő provincializmusnak a jegyében vesznek ki belőle idézeteket és ezek alapján állítják, hogy Marx antiszemita lett volna. Ezt cáfolni, ezzel felvenni a versenyt, provincializmushoz vezet, aminek a jeleit, nyomait látni a pozitív magyar kultúrán is. Mert ha állandóan harcban akarunk állni azzal, ami ma Magyarországon történik a kultúrában, akkor azt kell cáfolnunk állandóan, ami már száz éve is elavult volt, így elszakadunk a világtól.

Pikó Befejezésül?

Vásárhelyi Elmesélek egy rövid történetet, nagyon egyszerű történet, de igencsak tanulságos. A Koltai Róbertnek és a Lukáts Andornak nemrég volt a 70. születésnapja, ebből az alkalomból kis ünnepséget szerveztek nekik Kaposváron, a színház padlástermében. No, ez az apró esemény sok mindent elmondott a mai valóságról. Az összejeövetelt nem a színház szervezte, hanem egy kaposvári vállalkozói kör. Olyan vállalkozók, akik a kaposvári színház virágzása idején kezdtek rendszeresen oda járni. Nekik fontos volt, hogy megünnepeljék a két színészt. A színház vezetéséből viszont senki nem jelent meg, de nem jött el senki a régi kaposvári színészek közül sem, ami nagyon sokat mondó az emberi viszonyokról. Ugyanakkor maga az ünnepség megmutatta a kultúra közösségmegtartó, közösségformáló erejét is, hiszen olyanok szervezték, akik 30–40 évvel ezelőtt megszokták, hogy az ő életükhöz hozzátartozik a színház, ez mind a mai napig fontos nekik, annyira, hogy komoly anyagi áldozatokat is vállalnak érte. Hazafelé elgondolkodtam: vajon ma létrejöhetne-e a hajdani kaposvári színház? Mert akik odajártak a 70-es évek

végén, 80-as évek elején, érezték annak a közösségnek az elképesztő vonzását. Látták, hogy az akkori pártfunkciók szégyenkezve, szemlesütve és törleszkedve jártak a bemutatókra, mert fontos volt nekik, hogy valamire tartsa őket az a közösség, amely létrehozta magát a színházat. Ma szerintem nem jöhetne létre a kaposvári színház.

Pikó Talán másként is alakulnak mostanság a közösségek. Amikor például nemrég kiderült, hogy a fővárosban nem lehet szabadon ételt osztani a rászorulóknak, a Facebookon azonnal elkezdődött a be nem jelentett civil ételosztások szervezése. Elnézést, de még Ungváry Rudolf dermesztő mondatai járnak a fejemben...

Ungváry Mit mondhattam volna 1933-ban Németországban? Mit mondhattam volna 1948-ban Magyarországon? És: miért volna ez dermesztő? Azokat az éveket is túléltek, ezeket is túl fogják.

Pikó Már akik túléltek...

Ungváry Látunk egy folyamatot, amelynek valamelyik pillanatában valaki azt mondja: ez már nem demokrácia. Aztán jön a következő lépés: akkor meg azt mondja, hát ez már végképp nem demokrácia... Tetszik vagy sem, ez az öntévesztés, az önámítás és a gyávaság magatartása. Ha pedig olyan ellenféllel állunk szemben, amely semmiféle kompromisszumra nem hajlandó velünk, demokratákkal, akkor semmi értelme nincs vitatkozni vele. Mert akkor valóban leértékeli magát az ember. Akkor világosan és egyértelműen meg kell mondani, hogy mi ez a rendszer, és vállalni kell a konzekvenciákat. Itt a legfrissebb példa. Ha a Szabadság térre tervezett szobor után a Mazsihisz, a többi zsidó és nem zsidó szervezet hajlandó a legkisebb mértékben is közreműködni az államilag szervezett holokausztév eseményein, akkor az gyávaság. Ez a gyávaság nem hasonlítható a zsidó tanács '44-es gyávaságához, mert akkor az emberek az életükért rettegtek. A mai hatalom a demokrácia mázával láthatatlanítja magát, ami némi védeltséget nyújt bizonyos ficakokban, az életért nem kell rettegni. Ha mégis hajlandóak vagyunk kompromisszumot kötni ezzel a hatalommal, akkor én csak annyit tudok mondani, hogy az egészhez semmi közöm nincsen.

Kapcsolódó írások:

1. **„Magyar dölyffel...” Csepeli György, Kolosi Tamás, Pikó András (moderátor) és Vitányi Iván kerekasztal-beszélgetése** – Vitányi Iván téziseiben van egy kulcsfogalom: az egyhamadország. Nálunk...
2. **„Ebben a játszmában nem osztanak ezüstérmet” – Mesterházy Attila a Fapados Szalonban, moderátor Pikó András, interpellálók Donáth László, Fleck Zoltán, Radnóti Sándor, Várhegyi Éva, hozzászólók Bauer Tamás, Horn Miklós, Vitányi Iván** P. Szűcs Julianna Kedves Barátaim! Kicsit elfogódott vagyok, mert ma...
3. **Kampány, esélyek, veszélyek – Dávid Ibolya, Somogyi Zoltán, Debreczeni József és Bokros Lajos a Fapados Szalonban – Moderátor Pikó András, hozzászólók Domány András, Mészáros Antónia, Molnár György, Farkas Zoltán, Vásárhelyi Mária, Vicsek Ferenc, Bauer Tamás, Vitányi Iván** – Emlékeim szerint amikor először volt nálunk vendég, elnök asszony,...
4. **Kitalálni egy működőképes világot – Gyurcsány Ferenc a Fapados Szalonban, moderátor Pikó András, interpellálók Fleck Zoltán, Iványi Gábor, Radnóti Sándor, Várhegyi Éva, hozzászólók Agárdi Péter, Bauer Tamás, Bozóki András, Heller**

Ágnes, Mihályi Péter, Kende Péter P. Szűcs Julianna Háromnegyed éve, teljesen más politikai-történelmi helyzetben kezdtük...

5. **Elszigetelődünk: Gábor György, Konok Tamás, Niedermüller Péter és Rádai Eszter (moderátor) kerekasztal-beszélgetése** – Beszéljünk először a kulturális modernizáció kérdéseiről, amiről azt...

Cimkék: **hatalom és kultúra**, **Pikó András**, **Radnóti Sándor**, **Ungváry Rudolf**, **Vásárhelyi Mária**